

извършишъ безумие. Да го възпламенишъ, за да премахнешъ една прѣчка, една грамадна скала, която препрѣчва правия, равния пѣтъ — ето единъ разуменъ подвигъ...

Върволица такива мисли безспирно занимавали Кристенъ Колда.

Въ ума му било кипежъ. Въ душата му — буря.

*
* * *

Колдъ замолва пастора, да му позволи, презъ зимата да учи четири възрастни синове на селяни — отчасти съ пасторовитѣ деца, отчасти въ отдѣлни часове. Пасторътъ се съгласилъ.

Това е първиятъ опитъ на Колда да учи възрастни. Изглежда, че този опитъ е далъ задоволителни резултати. Колдъ решава да напусне домашното учителство и още презъ следната зима да открие свое малко училище за възрастни.

Съ паритѣ, които ималъ спестени, купува едно малко имение въ Рислингъ. Останала му още малка сума, недостатъчна за постройка. Колдъ се обръща за услуга къмъ Грундвига. Грундвигъ пуца покана за събиране помощи между приятелитѣ на народнитѣ университети. Приятелитѣ охотно даватъ своята подкрепа, но все пакъ тя е недостатъчна. Нищо. Калениятъ борецъ не се отчайва. Започва постройката. Самъ Колдъ, който презъ цѣлия си животъ е намиралъ удоволствие въ труда и всѣка работа му прилѣгала на ржката, работи на постройката като простъ работникъ. Охотно и безплатно му помагатъ околнитѣ селяни. Помагатъ кой съ що може. Помагатъ кой какъ може. — Та могатъ ли да не помагатъ на този словесенъ омайникъ, на ковача на тѣхното щастие?

Въ началото на м. октомврий 1851. г. Колдъ отваря своя народенъ университетъ. Малъкъ, скромненъ, ала великъ по духъ.

Постѣпватъ 15 ученика. Учатъ ги двама: самиятъ Колдъ и още единъ неговъ помощникъ-учителъ.

Ученицитѣ били на разни възрасти: отъ 14 до 33 год. Отпосле Колдъ се убеждава, че народниятъ университетъ е за възрастни и въ него не бива да се приематъ по-малки отъ 18 год. Отъ опитъ Колдъ се убеждава сѣщо така, че народниятъ университетъ не може да има постоянна програма. Запазванъ е билъ само общиятъ духъ.

Когато владиката Монрадъ го попитва: „Какво е това училище, което нѣма постоянна програма“, Колдъ отговорилъ кратко: „Моето училище ще учи народа да обича ближния, отечеството и Бога!“

„Така, така!“ казалъ владиката, клатейки глава. — „Ето една цель, която заслужава почитъ!“